

Tadeusz Miciński – poeta przeciwieństw i sprzeczności

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Animacja](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Łukasz Tkaczuk, *Przestrzeń natury w Dębach czarnobylskich Tadeusz Miciński jako przyrodnik*, [w:] Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny, *Czytać Tadeusza Micińskiego*.
- Źródło: Marek Kurkiewicz, *DĘBY CZARNOBYLSKIE TADEUSZA MICIŃSKIEGO: ORYGINALNOŚĆ CYKLU*.
- Źródło: Tadeusz Miciński, *[W moim sercu baśni o jutrze...]*, [w:] tegoż, *Wybór poezji*, oprac. W. Gutowski, Kraków 1999, s. 120–121.
- Źródło: Tadeusz Misiński, *Stygmaty św. Franciszka*, [w:] tegoż, *Wybór poezji*, Kraków 1999, s. 207–208.
- Źródło: Tadeusz Miciński, *Lucifer*, [w:] tegoż, *Wybór poezji*, oprac. W. Gutowski, Kraków 1999, s. 94–95.

- Źródło: Tadeusz Miciński, *Samobójca*, [w:] tegoż, *Wybór poezji*, oprac. W. Gutowski, Kraków 1999, s. 145–146.

Tadeusz Miciński – poeta przeciwieństw i sprzeczności

Źródło: domena publiczna.

Erudyta czy dyletant? Prorok czy *hochsztapler*? Mistyk czy *mitoman*? Takie określenia padały wobec młodopolskiego poety, dramaturga i artysty Tadeusza Micińskiego w czasach jego życia. Zbyt trudny do zrozumienia charakter językowo-stylistyczny pisarza nie ułatwiał czytelnikom lektury, bowiem owiane tajemnicą dzieła zostały napisane dla wybranych. Dlatego też przez jednych Miciński był wynoszony na piedestał jako (hermetyczny co prawda) geniusz, a przez drugich oskarżany o grafomanię. Dopiero z czasem tonacja wypowiedzi o poecie ochłodziła się i zauważono w nim przede wszystkim oryginalnego twórcę, konsekwentnie realizującego swoją artystyczną wizję.

Twoje cele

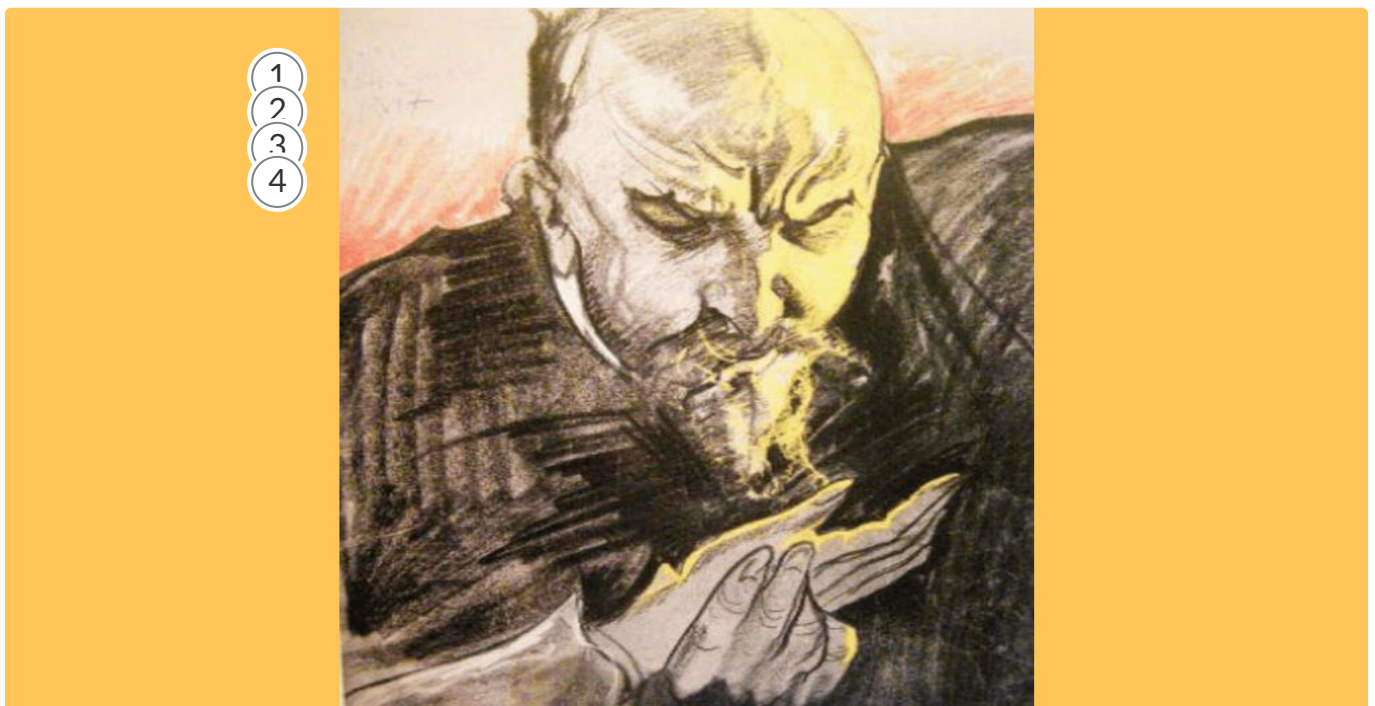
- Wskażesz główne inspiracje literackiej twórczości Tadeusza Micińskiego.
- Rozpoznasz elementy symbolizmu i ekspresjonizmu w jego poezji.
- Wyjaśnisz, na czym polega „jedność przeciwieństw” w twórczości Tadeusza Micińskiego.
- Ocenisz twórcze nowatorstwo Tadeusza Micińskiego.

Przeczytaj

Twórczy bunt

Postać **Tadeusza Micińskiego** (1873–1918) jest z pewnością mniej znana od niż Stanisława Wyspiańskiego, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Leopolda Staffa czy Jana Kasprówicza. Ten zafascynowany naukami tajemnymi oraz alchemią poeta należał do tej grupy twórców, która za życia wzbudzała wokół siebie niemałe kontrowersje, a wartość dzieła dostrzegły dalsze pokolenia. Utwory Tadeusza Micińskiego inspirowały zarówno krytyków literackich, badaczy literatury, jak i zwykłych miłośników poezji do tego, aby zmienić własne przyzwyczajenia odbiorcze. Teksty poety cytowane są przez środowiska muzycznych subkultur powstałych w latach 70. XX w., a także wystawiane we współczesnych teatrach. Zanim jednak przejdziemy do omawiania jego dzieł, dowiedzmy się, jak kształtowała się osobowość twórcza tego artysty.

1

Tadeusz Miciński urodził się w 1873 r. w Łodzi. W lutym 1918 r. został uznany za zamordowanego przez oficerów bolszewickich.

Był artystą wszechstronnie wykształconym, o bardzo szerokich zainteresowaniach. W młodości studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim historię i literaturę polską, lecz zraził się konserwatyzmem środowiska, kiedy wokół jego rozprawki dotyczącej pesymizmu w powieści polskiej, w której odnosił się między innymi do *Lalki* Bolesława Prusa, rozgorzała gwałtowna dyskusja. Dalsze studia realizował w Lipsku i Berlinie. Okres ten zaważył w dużej mierze na jego późniejszych dziełach.

2

W Lipsku Miciński słuchał między innymi wykładów psychologa Wilhelma Wundta, twórcy pierwszego na świecie laboratorium psychologicznego.

domena publiczna

Wilhelm Wundt z grupą badawczą w 1880 r.

Badania niemieckiego naukowca były rewolucyjne i pozwalały na stopniowe wyodrębnienie psychologii jako osobnej dziedziny nauki – wcześniej była ona jedną z gałęzi filozofii. Mimo empirycznego, eksperymentalnego podejścia do ludzkiego życia wewnętrznego, Wundt uznawał duchowy aspekt człowieka i podkreślał znaczenie wolnej woli. To stanowisko podzielał później także Miciński.

3

Podczas studiów w Berlinie artysta zetknął się ze Stanisławem Przybyszewskim, późniejszym przywódcą krakowskiej bohemy artystycznej.

domena publiczna

Stanisław Przybyszewski

Znana jest anegdota dotycząca poszukiwań książek w tamtejszej bibliotece. Przybyszewski, aktywny członek berlińskiego środowiska artystycznego, zajmował się lekturą pozycji o tematyce okultystycznej. Zauważył jednak, że ktoś wciąż wypożycza publikacje dotyczące interesujących go kwestii. Tą osobą okazał się właśnie Tadeusz Miciński. Artyści wkrótce zaprzyjaźnili się i współdzielili lekturowe pasje.

4

W późniejszych latach Miciński związał się z rosyjskim Bractwem Pracy. Stowarzyszenie wyznawało poglądy zbliżone do tołstoizmu – doktryny wywiedzionej z pism rosyjskiego pisarza Lwa Tołstoja, który dążył do stworzenia na podstawie Ewangelii doskonałego systemu etycznego mającego zapewnić ludziom zbawienie na ziemi.

Miciński zamierzał później założyć podobną wspólnotę o nazwie Zakon Braci Słonecznych. Z czasem jego działania zbliżyły go jednak do polityki. Był zwolennikiem przekonania, że Polska może odzyskać byt państwowy dzięki pomocy Rosji. W czasie I wojny światowej przebywał w Moskwie, gdzie agitował na rzecz rodaków podczas wieców politycznych.

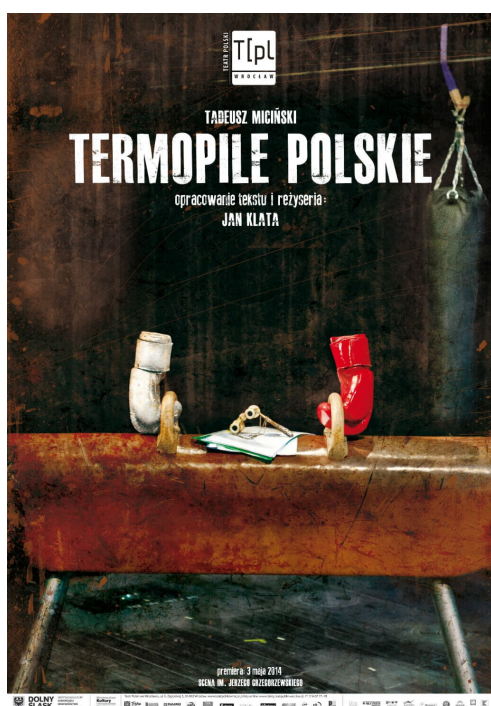
domena publiczna

Pierwsza demonstracja rewolucyjnych strażaków. Moskwa. 14 marca 1917 r., fot. Pyotr Novitsky

Stanisław Ignacy Witkiewicz, *Portret Tadeusza Micińskiego, pochylonego nad ręką kobietą*, 1917

Źródło: domena publiczna.

Zainteresowaniom Micińskiego wtórowała jego twórczość literacka. W debiutanckim tomie poetyckim *W mroku gwiazd* wydanym w 1902 roku poeta wyraził postawę skrajnie indywidualistyczną. Posługiwał się szeroką metaforą zaczerpniętą z mitologii greckiej, kultury chrześcijańskiej, wierzeń słowiańskich, religii Wschodu, **gnozy**, **ezoteryki** i **okultyzmu**, a także historii. Jego artystyczna wizja wpisywała się w hasło „sztuki dla sztuki” – oderwanej od spraw społecznych, skupionej na wewnętrznych przeżyciach twórcy.

Miciński był również autorem sztuk teatralnych. Akcję swoich dzieł osadzał w różnych realiach historycznych: dramat *Książę Piatomkin* dotyczył rewolucji rosyjskiej 1905 r., z kolei utwór *W mrokach złotego pałacu, czyli Bazylissa Teofanu* opierał się na historii życia okrutnej bizantyjskiej cesarzowej. W *Termopilach polskich* Miciński skoncentrował się natomiast na wydarzeniach z czasów rozbiorów Polski. We wszystkich tych sztukach dawał wyraz swoim duchowym ideałom, które przybierały kształt coraz bardziej konkretnych postulatów wewnętrznej odnowy człowieka. Podobnie

Ta sztuka fascynuje zabiegiem formalnym, który jest wpisany w tekst. Wszystko, co widz może zobaczyć na scenie, rozgrywa się w głowie umierającego księcia Józefa Poniatowskiego. Widzimy obrazy z życia księcia od okresu jego młodości, aż do śmierci - mówił podczas próby prasowej Kłata.

Źródło: Teatr Polski we Wrocławiu, *Plakat do sztuki teatralnej w reż. Jana Kłaty Termopile polskie*, tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.

także miano „powieści-worków”, ponieważ są to dzieła niejednorodnie stylistycznie: obok narracji fabularnej zawierają elementy eseju, wykładu filozoficznego oraz liczne dygresje na tematy dotyczące psychologii, biologii, a także mistycyzmu i gnozy.

W ostatnich latach życia, w czasie I wojny światowej, Miciński – nie znajdując zrozumienia dla swoich dzieł literackiej – zwrócił się ku publicystyce.

Jedność przeciwieństw

Aby lepiej zrozumieć współwystępowanie w utworach Micińskiego tak różnorodnych wpływów, należy odczytać jego spuściznę za pomocą kategorii zwanej *coincidentia oppositorum*, oznaczającej „jedność przeciwieństw”. Pozorny chaos tej poezji wynika z próby odzwierciedlenia sprzeczności w życiu wewnętrznym człowieka. Ważnymi inspiracjami była dla Micińskiego filozofia buddyjska, a także myśl Arthura Schopenhauera oraz Fryderyka Nietzschego, które postulowały wyjście poza klasyczny podział świata na dobro i zło, prawdę i fantazję. Dla autora *W mroku gwiazd* przywoływane postaci są maskami, pod którymi poeta ukrywa rzeczywistość psychiczną i duchową. Twórczość Micińskiego jest projekcją zderzających się ze sobą niespójnych myśli, podświadomie dręczących człowieka. Z tego względu poezja ta wpisuje się w konwencję młodopolskiego symbolizmu.

Francisco Goya, *Sabat czarownic*, 1819–1823

Źródło: domena publiczna.

działo się w prozie, która stała się z czasem główną domeną twórczości artysty.

Powieści Micińskiego określa się mianem „powieści inicjacyjnych”. W *Nietocie* i *Xiędzu Fauście* główny bohater przechodzi przez kolejne stopnie wtajemniczenia duchowego, prowadzony przez maga-mędrca. Utwory te zyskały

Jednocześnie częste stosowanie opozycji: góra-dół, ekstaza-cierpienie, Chrystus-Lucyfer, a także sięganie po jaskrawe środki wyrazu zbliżają Micińskiego do [ekspresjonizmu](#).

Wyobraźnię poetycką artysty organizuje figura [oksymoronu](#), dzięki czemu występują w niej tak liczne i osobliwe kontrasty. Ponadto cechuje ją skłonność do [hiperboli](#) i silnych środków wyrazu, czego przykładem jest między innymi wiersz *Samobójca*:

((Tadeusz Miciński

Samobójca

Biją w mą czaszkę, jak w dzwon, głuche grzmoty
i krwawa ręka pisze mi przekleństwo.

Ja wybierając los mój, wybrałem szaleństwo
i porzuciłem raj i zeszłem w czarne groty.

I płynę w mrok – i wiem, że oto zgasnę,
jako pęknięte słońce. W imię Ojca, Syna!

Mam w sercu głąz, a tu głęбина –
jam tułacz – ale będę miał królestwo własne.

Ta lufa zimna – lecz ogień gorący –
dobry to ogień, co ucisza serce –
na górach wschodzi blask błogosławiący
me wrogi i płaszcz królewskiego ździerce.

Jako pelikan – krwi mojej żywicą
karmiłem – nicość! – a dzieci me z głodu
umarły – a moja Matka niewolnicą
obraca w żarnach krew i łzy narodu.

Wezmę mój pług – ja Piastów pogrobowiec –
ja dumny kneź – zaoram ziemię czarną –
i będą iskry iść – jak złote ziarno.

– A na Łomnicy – strzaskam z porfiru grobowiec
i wyjmę moje serce...

Źródło: Tadeusz Miciński, *Samobójca*, [w:] tegoż, *Wybór poezji*, oprac. W. Gutowski, Kraków 1999, s. 145–146.

Takie podejście do sztuki wynikało z założenia, że na życie człowieka składa się szereg różnorodnych doświadczeń. Skłonności do buntu towarzyszy pokora, obok grzechu występuje świętość, a oprócz bólu istnienia dane są nam także chwile wewnętrznego ośnienia. Dlatego też na gruncie literatury Miciński prezentował nietypową postawę łączącą skrajny indywidualizm i sprzeciw dla odgórných nakazów z potrzebą miłosierdzia i ofiary poniesionej dla zbawienia bliźnich.

Słownik

cyganeria (bohema)

określenie środowiska artystycznego charakteryzującego się niekonwencjonalnym stylem życia, pogardą dla obyczajowości ogółu społeczeństwa, spędzającego czas na tworzeniu sztuki oraz zabawach

ekspresjonizm

(łac. *expressio* – wyraz, wyrażenie) – kierunek w sztuce, który rozwinął się na początku XX wieku, zainspirowany głównie twórczością artystów niemieckich; skupiał się na poszukiwaniu wyrazu dla silnych wewnętrznych przeżyć emocjonalnych, poruszał tematykę duchową, metafizyczną; utwory ekspresjonistyczne charakteryzował indywidualizm, hiperboliczny styl, radykalne rozdzielenie sfery ducha i materii

ezoteryka

wiedza dostępna tylko dla wtajemniczonych

gnoza

(gr. *gnōsis* – wiedza, poznanie) – swoisty rodzaj wiedzy uzyskanej z poznania opartego na intuicji i kontemplacji w odróżnieniu od wiedzy wynikającej z uczenia się i doświadczenia zmysłowego; pojęcie oznaczające wiedzę mającą pochodzić z pozaintelektualnej intuicji uzyskiwanej przez wewnętrzne oświecenie lub wtajemniczenie; według gnostyków wiedza, i której mowa, zastępuje zarówno wiarę religijną, jak i naturalne poznanie ludzkie

hiperbola

(łac. *superlatio*) – środek stylistyczny polegający na zamierzonym wyolbrzymieniu w opisie jakiejś rzeczy, zjawiska

mistycyzm

(gr. *mystikós*) – termin określający różnorodne przeżycia religijne oparte na indywidualnej więzi z rzeczywistością pozazmysłową, Bogiem

oksymoron

(gr. *oksýmōros*, od *oksýs* – ostry, *mōros* – tępy) – środek stylistyczny polegający na zestawieniu wyrazów o przeciwstawnym znaczeniu

okultyzm

(łac. *occulere* – skrywać) – „wiedza tajemna” o ukrytych dla zmysłów fizycznych i intelektu istotach, potencjalnościach i mocach istniejących w świecie duchowym, w kosmosie i w człowieku oraz o transracjonalnych zdolnościach człowieka umożliwiających mu poznawanie ich i opanowywanie; także praktyka ćwiczeniowo-medytacyjna i magiczna oparta na tej wiedzy; jako synonim ezoteryki, nazwa „okultyzm” jest często używana w sensie pejoratywnym

powieść inicjacyjna

rodzaj utworu powieściowego, w którym zostaje ukazany proces dojrzewania głównego bohatera, a kolejne etapy rozwoju zbliżają go do pełni dorosłości. Termin używany również w odniesieniu do powieści dotyczących wtajemniczenia duchowego

powieść-worek

pojęcie zaproponowane przez Stanisława Ignacego Witkiewicza na określenie utworów powieściowych (m.in. Tadeusza Micińskiego i swoich własnych), w których współwystępują obok siebie różne rodzaje form prozatorskiej wypowiedzi: narracja fabularna, publicystyka, wykład filozoficzny, rozważania naukowe itd.

symbolizm

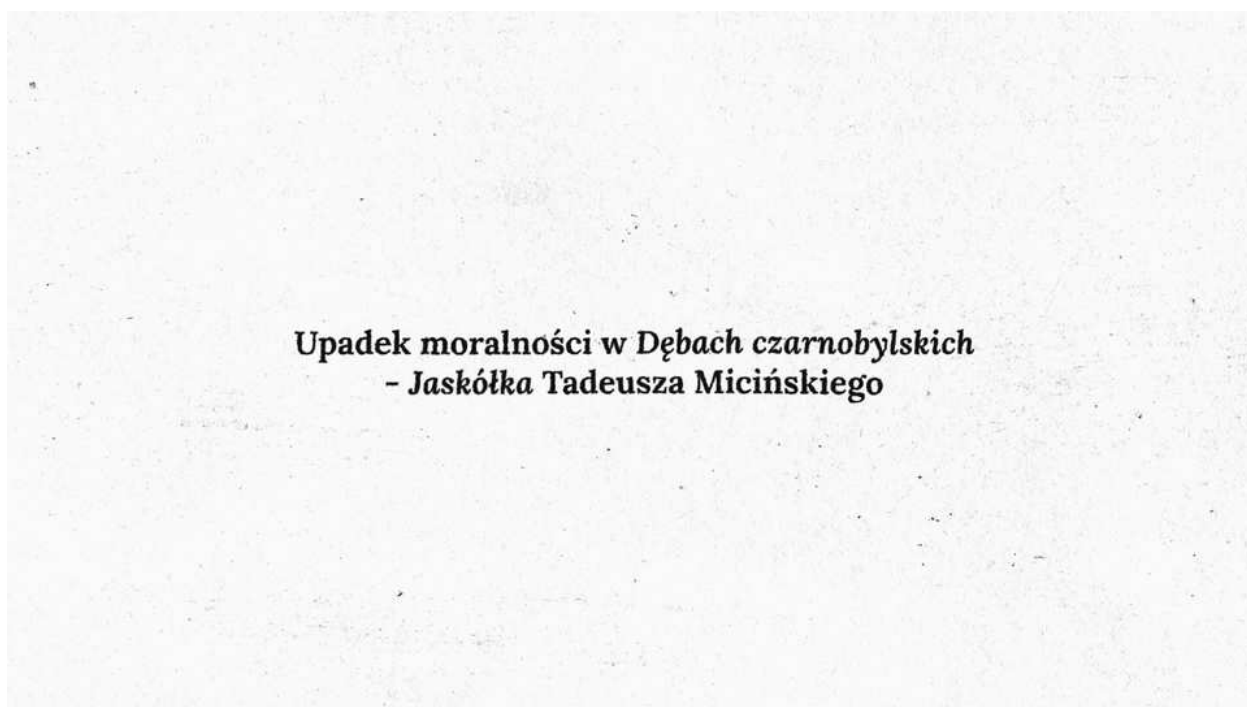
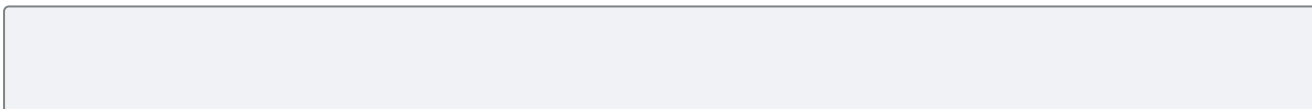
(gr. *symbolon* – symbol)– kierunek w sztuce zapoczątkowany przez poetów francuskich w II połowie XIX wieku, zakładający rezygnację z bezpośredniego opisu emocji, opierający się na sugerowaniu wzruszeń i nastrojów, operujący wieloznacznymi symbolami w celu wyrażenia treści, które nie mają jednoznacznego określenia w systemie językowym

Animacja

Polecenie 1

Zapoznaj się z poniższą animacją. Wyjaśnij, na czym polegała nowatorskość koncepcji zbioru *Dęby Czarnobylskie* Tadeusza Micińskiego.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DSka3AHC2>

Źródło: Łukasz Tkaczuk, *Przestrzeń natury w Dębach czarnobylskich Tadeusz Miciński jako przyrodnik*, [w:] *Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny, Czytać Tadeusza Micińskiego*.

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film pod tytułem *Upadek moralności w Dębach czarnobylskich - Jaskółka Tadeusza Micińskiego* nawiązujący do treści materiału.

Polecenie 2

Określ symptomy upadku moralności na podstawie *Jaskółki* Micińskiego. Czy zgadzasz się z diagnozami poety? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Wypisz z wiersza *Samobójca* elementy poetyki ekspresjonistycznej.

” Tadeusz Miciński

Samobójca

Biją w mą czaszkę, jak w dzwon, głucho grzmoty
i krwawa ręka pisze mi przekleństwo.

Ja wybierając los mój, wybrałem szaleństwo
i porzuciłem raj i zeszedłem w czarne groty.

I płynę w mrok — i wiem, że oto zgasnę,
jako pęknięte słońce. W imię Ojca, Syna!

mam w sercu głąz, a tu głębina —
jam tułacz — ale będę miał królestwo własne.

Ta lufa zimna — lecz ogień gorący —
dobry to ogień, co ucisza serce —
na górach wschodzi blask błogostawiający
me wrogi i płaszcz królewskiego ździerce.

Jako pelikan — krwi mojej żywicą
karmiłem — nicość! — a dzieci me z głodu
umarły — a moja Matka niewolnicą
obraca w żarnach krew i łzy narodu.

Wezmę mój pług — ja Piastów pogrobowiec —
ja dumny kneź — zaoram ziemię czarną —
i będą iskry iść — jak złote ziarno.

— A na Łomnicy — strzaskam z porfiru grobowiec
i wyjmę moje serce...

Źródło: Tadeusz Miciński, *Samobójca*, [w:] tegoż, *Wybór poezji*, oprac. W. Gutowski, Kraków 1999, s. 145–146.

Wiersz do ćwiczeń 4., 5. i 6.

Tadeusz Miciński

” *Lucifer*

Jam ciemny jest wśród wichrów płomień boży,
lecący z jękiem w dal – jak głuchy dzwon północy –
ja w mrokach gór zapalam czerwien zorki
iskrą mych bólów, gwiazdą mej bezmocy.
Ja komet król – a duch się we mnie wicherzy
jak pył pustyni w zwiewną piramidę –
ja piorun burz – a od grobowca cichszy
mogił swych kryję trupiość i ohydę.
Ja – otchłań tęcz – a płakałbym nad sobą
jak zimny wiatr na zwiędłych stawu trzcinach,
jam blask wulkanów – a w błotnych nizinach
idę, jak pogrzeb, z nudą i żalobą.
Na harfach morze gra – kłębi się rajów pożoga,
i słońce – mój wróg słońce! wschodzi, wielbiąc Boga.

*

Mój duch łańcuchem skuty do ziemi
zwisa się w przepaść piekielnych łon,
a kiedy targnie skrzydły dźwięcznymi
głuche się echo ozwie jak dzwon.
U stropu mego gwiazda się żarzy
[serce me nigdyś kochało ją],
w przeanieleniu złotych witraży
ona się moją syciła krwią.
I znowu płynie gwiazdzista rosa
pocałunkami morderczych zórz –
oh, duszo moja, oh, me niebiosa,
rzućcie swe płomień w toń zimnych mórz.

Nie pragnę słońca – osamotniony –
z krzykiem złowieszczym upiornych snów,
bogowie mogił – jam był pojony
jak wy – ambrozją – i mlekiem lwów.
Organy grają Requiem żalu,
organy grają Centaurów zgon,
jak Damajanti płacze po Nalu,
tak burze, wichry, grady i szron –
wieczne są we mnie, jak łyzy w opalu.

Źródło: Tadeusz Miciński, *Lucifer*, [w:] tegoż, *Wybór poezji*, oprac. W. Gutowski, Kraków 1999, s. 94–95.

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Wyjaśnij, czemu służą oksymorony zastosowane przez poetę.

Ćwiczenie 6

Opisz, w jaki sposób poeta opisuje Lucyfera. Na co zwraca uwagę?

Ćwiczenie 7

Sformułuj odpowiedź na pytanie, dlaczego poniższy wiersz można uznać za symbolistyczny.

” Tadeusz Miciński

[W mym sercu baśni o jutrzence...]

W mym sercu baśni o jutrzence
i fantastyczne kwiaty szronu;
w mym sercu jakby echo dzwonu;
w mym sercu zakrwawione ręce
grają na strunach miesiąca
odwieczny ciemny
hymn.
Schodzę w labirynt podziemny –
u stóp mych morze się roztrąca.

Źródło: Tadeusz Miciński, *[W mym sercu baśni o jutrzence...]*, [w:] tegoż, *Wybór poezji*, oprac. W. Gutowski, Kraków 1999, s. 120–121.

Ćwiczenie 8

Wyjaśnij, na czym polega koncepcja jedności przeciwieństw w poezji Tadeusza Micińskiego. Sformułuj wypowiedź pisemną na 100 słów.

Dla nauczyciela

Autor: Paulina Król

Przedmiot: Język polski

Temat: Tadeusz Miciński – poeta przeciwieństw i sprzeczności

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;

3) rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz epos, odę, tragedię antyczną, psalm, kronikę, satyrę, sielankę, balladę, dramat romantyczny, powieść poetycką, a także odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe;

4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje;

14) przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

7) odróżnia dyskusję od sporu i kłótni;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

IV. Samokształcenie.

1. rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;
9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- wskazuje główne inspiracje literackiej twórczości Tadeusza Micińskiego;
- wymienia elementy symbolizmu i ekspresjonizmu w poezji Tadeusza Micińskiego;
- wyjaśnia, na czym polega jedność przeciwieństw w twórczości Tadeusza Micińskiego;
- ocenia nowatorskość twórczą Tadeusza Micińskiego.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm;
- nauczanie wyprzedzające.

Metody i techniki nauczania:

- z użyciem e-podręcznika;
- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- debata.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Nauczyciel prosi wszystkich uczniów o zapoznanie się z nowelą *Jaskółka* z tomu *Dęby Czarnobylskie* Tadeusza Micińskiego.
2. Nauczyciel udostępnia uczniom e-materiał „Tadeusz Miciński – poeta przeciwieństw i sprzeczności” oraz prosi o wstępne zapoznanie się z treścią lekcji.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy temat zajęć. Następnie prosi jednego z uczniów o przeczytanie na głos treści oraz celów lekcji z sekcji „Wprowadzenie”.
2. Nauczyciel wyświetla sekcję „Przeczytaj”. Następnie rozpoczyna z uczniami dyskusję wprowadzającą o twórczości Tadeusza Micińskiego.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie wykonują ćwiczenie 1 z sekcji „Sprawdź się”.
2. Uczestnicy zajęć dobierają się w pary i wykonują ćwiczenie 3 i 7. Po wyznaczonym przez nauczyciela czasie następuje analiza odpowiedzi.
3. Uczniowie zapoznają się z animacją, następnie dzielą się na dwie grupy. Nauczyciel przytacza temat dyskusji: *Czy Tadeusz Miciński to erudyta czy dyletant? Prorok czy hochsztapler? Mistyk czy mitoman?*, wyświetla na tablicy animację oraz wyznacza każdej grupie polecenie z sekcji „Animacja”. Uczniowie rozpoczynają dyskusję *za i przeciw*. Dyskusję nadzorują obserwatorzy, którzy na koniec debaty przedstawiają wnioski z dyskusji. Nauczyciel ocenia pracę każdej z grup.

Faza podsumowująca:

1. W ramach podsumowania lekcji nauczyciel zadaje uczniom pytanie: *Czy w twórczości Tadeusza Micińskiego nastąpił upadek moralny?* Uczniowie uzasadniają swoją odpowiedź.
2. Nauczyciel jeszcze raz wyświetla kryteria sukcesu. Uczniowie podsumowują, czego się nauczyli.

Praca domowa:

1. Wskaż innego poetę, który podobnie jak Tadeusz Miciński, czerpał inspiracje z wielu różnorodnych tradycji kulturowych. Opisz te zainteresowania.
2. Wyjaśnij, na czym polega koncepcja jedności przeciwieństw w poezji Tadeusza Micińskiego. Sformułuj wypowiedź pisemną na 100 słów.

Materiały pomocnicze:

- Maria Podraza-Kwiatkowska, *Studia o Tadeuszu Micińskim*, Kraków 1979.

- Ludwik Hass, *Ambicje rachuby, rzeczywistość. Wolnomularstwo w Europie Środkowo-Wschodniej 1905–1928*, Warszawa 1984.

Wskazówki metodyczne

- Nauczyciel może wykorzystać medium w sekcji „Animacja” do podsumowania lekcji.